

जल जीवन मिशन कार्यक्रमांतर्गत रत्नागिरी
जिल्हयातील स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजनांना
प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: जजमि- २०२३/प्र.क्र. ६७/पापु-१०
७ वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ००१
तारीख: २४ जानेवारी, २०२३

वाचा -

- १) शासन निर्णय क्रमांक जजमि-२०१९/प्र.क्र.१३८/पापु-१० (०७), दिनांक ०४ सप्टेंबर, २०२०.
- २) शासन निर्णय क्रमांक जजमि-२०१९/प्र.क्र.१३८ (भाग-२)/पापु-१०, दिनांक १० मार्च, २०२१.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक जेजेएम-२०२१/प्र.क्र.११५/पापु-१०, दिनांक २० ऑक्टोबर, २०२१.
- ४) शासन निर्णय, क्रमांक ग्रापाधो २०१८/प्र.क्र.१८१/ पापु -०७, दिनांक २९ जून, २०२२
- ५) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांचे पत्र क्र जा.क्र रजिप/ग्रापापु/तांशा-२/
३१/२०२२, दि. ०२.०१.२०२३.

प्रस्तावना

रत्नागिरी जिल्हयातील पाणी पुरवठा योजनांचा दरडोई खर्च हा विहित निकषापेक्षा जास्त असल्यामुळे स्वतंत्र नळ पाणी पुरवठा योजनांना मंजूरी देण्यासाठीचा प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांनी संदर्भ क्रमांक ५ अन्वये शासनाच्या मान्यतेकरीता सादर केला आहे. सदर स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजनांचा समावेश जल जीवन मिशनच्या वार्षिक कृती आराखडा सन २०२१-२२ मध्ये आहे. तसेच सदर योजनांना जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशनने योजनेचा दरडोई खर्च हा शासन निकषापेक्षा अधिक असल्याने शासनाच्या पूर्वमान्यतेसाठी सादर करणेबाबत निर्देशीत केले आहे. सदर योजनांची विहित स्तरावर तांत्रिक छाननी समितीने मान्यता देऊन, कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांनी तांत्रिक मान्यता प्रदान केली आहे. सदर योजनांचा दरडोई खर्च निकषापेक्षा अधिक असल्याने त्यापैकी परिशिष्ट-१ मध्ये नमुद सर्व ०६ स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजनांच्या प्रस्तावास मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चाधिकार समितीच्या दिनांक १३.०१.२०२३ रोजीच्या बैठकीमध्ये मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार रत्नागिरी जिल्हयातील सदर ०६ स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजनांच्या अंदाजपत्रकास जल जीवन मिशन कार्यक्रमांतर्गत प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

प्रस्तावनेत नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेता उच्चाधिकार समितीच्या मान्यतेस अनुसरून रत्नागिरी जिल्हयातील परिशिष्ट १ मध्ये नमुद ०६ स्वतंत्र नळ पाणी पुरवठा योजनांच्या अंदाजपत्रकीय किंमतीस व दरडोई खर्चास जल जीवन मिशन कार्यक्रमांतर्गत खालील अटी व शर्तीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

- १) सदर योजनेची अंमलबजावणी जिल्हा परिषद रत्नागिरी यांच्या मार्फत करण्यात यावी. योजनेची अंमलबजावणी पुर्ण झाल्यानंतर ती संबंधित कार्यकारी अभियंता यांच्याकडून योजना प्रत्यक्षात पूर्ण झाली

- आहे, या आशयाची सुचना मिळाल्यानंतरच्या दिनांकापासून १ महिन्याच्या आत योजना ताब्यात घेण्यास संबंधित ग्रामपंचायत जबाबदार राहिल. योजना प्रत्यक्षात पूर्ण झाल्यावर संबंधित कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद व संबंधित ग्रामपंचायतीचे अधिकारी यांनी योजनेची संयुक्तपणे पाहणी आयोजित करावी आणि अशा पाहणीत कोणतेही दोष आढळून आल्यास योजना ताब्यात देण्यापूर्वी ते सुधारण्यात यावेत.
- २) जल जीवन मिशन कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनांकरिता विहित केलेली मानके पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल. सदर योजनेतून प्रत्येक घरास नळ जोडणी देणे आवश्यक आहे. यादृष्टीने आतापर्यंत दिलेल्या नळ जोडणी व पूढे देण्याच्या नळ जोडणीबाबत IMIS प्रणालीवर माहिती नोंदविणे आवश्यक आहे. नवीन जोडणीबाबत आवश्यक ते नियोजन करण्याची जबाबदारी संबंधित ग्रामपंचायतीची राहिल.
  - ३) किमान १ वर्षे योजना चालविणे कंत्राटदारावर बंधनकारक राहिल. योजना यशस्वीरित्या पूर्ण झालेली आहे याची खात्री जिल्हा परिषदेने करावी.
  - ४) योजनेची अंमलबजावणी होऊन कंत्राटदारा मार्फत योजना किमान १ वर्ष चालविण्यात येणार असली तरी ग्रामस्थांकडून या एक वर्षाचीही पाणीपट्टी वसूल करण्यात यावी. वसूल करण्यात आलेली पाणीपट्टी योजना चालविणा-या संस्थेस देण्यात यावी.
  - ५) दिनांक ४ सप्टेंबर, २०२० रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार व केंद्र शासनाच्या जल जीवन मिशनच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार पाणी पुरवठा योजनेच्या देखभाल दुरुस्ती करिता योजनेच्या किंमतीच्या ५/१० टक्के रक्कम लोकवर्गणीच्या स्वरूपात ग्रामपंचायतीकडे ठेवणे आवश्यक राहिल. सदर रक्कम जमा करून घेण्याची जबाबदारी ग्रामपंचायत व जिल्हा परिषदेची राहिल.
  - ६) योजनेची कामे विहित पद्धतीने ई- निविदा मागविण्यात येऊन करावीत.
  - ७) योजनेसाठी आवश्यक भुसंपादन व इतर सर्व परवानग्या विहित वेळेत प्राप्त करून घेण्यात याव्यात.
  - ८) सदर योजनेचा वापर हंगामी स्वरूपात होऊ नये याकरिता योजनेत समाविष्ट गावातील अस्तित्वातील योजना चालविण्यात येणार नाही याची हमी ग्रामपंचायतीकडून घेण्यात यावी.
  - ९) योजना चालविणे व देखभाल दुरुस्ती यासाठी येणारा खर्च भागविण्या करिता संबंधित ग्रामपंचायतीने योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी प्रस्तावामध्ये नमूद केल्यानुसार घरगुती, बिगर घरगुती व संस्थात्मक नळजोडणी धारकासाठी पाणी पट्टीचा दर निश्चित करावा व त्यात कालपरतवे वाढ करण्यात यावी. तसेच योजना स्वयंनिर्भर होण्यासाठी आवश्यक पाणीपट्टी निश्चित करणे व त्यात आवश्यकतेनुसार वाढ करणे ग्रामपंचायतीस बंधनकारक राहिल. याबाबत जिल्हा परिषद अधिकाऱ्यांनी ग्रामसभेत ग्रामस्थांना स्पष्टपणे सविस्तर माहिती द्यावी व त्यानंतरच योजनेच्या कामास सुरुवात करावी.
  - १०) वसूल करण्यात आलेल्या पाणीपट्टीपैकी २० टक्के पाणीपट्टी ही मोठ्या देखभाल दुरुस्तीकरिता योजना राबविणाऱ्या संस्थेकडे ठेवण्यात यावेत. योजनेच्या पाईप्स या उपांगाची देखभाल दुरुस्ती प्रत्येक ५ वर्षांनी व इतर उपांगाची देखभाल दुरुस्ती प्रत्येक ३ वर्षांनी करावी.
  - ११) योजना चालविणे त्याचे परिरक्षण व देखभाल दुरुस्ती यासाठी दरवर्षी येणारा आवर्ती खर्च भागविण्यासाठी, योजनेतील घसारा किंवा यंत्रसामुग्री नुतनीकरणासाठी संबंधित ग्रामपंचायतीस / जिल्हा परिषदेस शासनाकडून कोणतीही मदत/अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येणार नाही.
  - १२) सदर योजनेतील गावे हागणदारी मुक्त असले तरी ते नेहमीच हागणदारी मुक्त राहिल याबाबत खात्री करावी.

- १३) कोणत्याही कारणाने योजनेच्या खर्चात वाढ झाल्यास शासनाकडून जादा अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येणार नाही.
- १४) सदर योजनेच्या तांत्रिक मान्यतेच्या आदेशातील अटींची पूर्तता करण्यात यावी.
- १५) शासनामार्फत योजनेच्या त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षणाबाबत वेळोवेळी निर्गमित करण्यात येणाऱ्या शासन निर्णयानुसार योजनेचे त्रयस्थ तांत्रिक परीक्षण करणे अनिवार्य राहिल.
- १६) योजनेची अंमलबजावणी पूर्ण झाल्यानंतर संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणेने योजना पूर्णत्वाचा दाखला सक्षम प्राधिका-याकडे सादर करणे बंधनकारक राहिल.
- १७) योजनेच्या अंमलबजावणीमध्ये कोणत्याही स्वरूपाची अनियमितता, अपहार अथवा गैरव्यवहाराच्या बाबी निदर्शनास आल्यास अनियमिततेस जबाबदार संबंधित अधिकारी/कर्मचारी शिस्तभंगविषयक कारवाईस पात्र राहतील.
- १८) योजनेच्या प्रगतीप्रमाणे खर्चाची उपयोगिता प्रमाणपत्रे व योजनेच्या पूर्णत्वाचे दाखले संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणांकडून प्राप्त करून घेवून शासनास सादर करण्याची जबाबदारी राज्य पाणी व स्वच्छता मिशन, बेलापूर यांची राहिल.
- १९) जल जीवन मिशन अंतर्गत घरगुती नळ जोडणीच्या कार्यात्मकतेबाबत विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.जेजेएम २०२०/ प्र.क्र.११५/ पापु १०, दि.२०.१०.२०२१ नुसार उचित कार्यवाही करण्यात यावी.
- २०) तांत्रिक छाननी उपसमितीने उपस्थितीत केलेल्या मुद्यांची पूर्तता केल्याची पुनश्च: खात्री करण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद यांची राहिल.
- २१) सदर पाणीपुरवठा योजना राबविताना जल जीवन मिशनच्या केंद्र शासनाच्या कार्यरत मार्गदर्शक सूचना, शासनाच्या दि. ०४.०९.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयातील मार्गदर्शक सूचना तसेच सदर कार्यक्रमाच्या अनुषंगाने शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले शासन निर्णय/ परिपत्रक/ सूचनांचे पालन होत असल्याची खात्री करण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता यांची राहिल.
- २२) सदर योजनेच्या उपांगाकरीता आवश्यक जागेबाबत ग्रामपंचायतीचा ठराव, लोकवर्गणी योजनेच्या हस्तांतरण व देखभाल दुरुस्तीबाबत ग्रामपंचायत ठराव प्राप्त करून घेण्याची तसेच योजना मिशन कालावधीत पूर्ण करण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता यांची राहिल.
- २३) प्रशासकीय मान्यता देण्यात येणाऱ्या सर्व वाडी निहाय योजनांचा समावेश जल जीवन मिशनच्या वार्षिक कृती आराखडयामध्ये असल्याबाबत कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांनी दक्षता घ्यावी. तसेच सदर योजनांचा समावेश वार्षिक कृती आराखडयामध्ये नसल्यास येत्या वर्षीच्या अथवा पुरक आराखडयामध्ये सदर योजना समाविष्ट करून घेण्याची जबाबदारी जिल्हा परिषदेची राहिल.
- २४) प्रशासकीय मान्यता देण्यात येणाऱ्या सर्व वाडी निहाय योजनांकरीता जल जीवन मिशनच्या राज्य स्तरीय योजना मंजूरी समिती (SLSSC) ची मान्यता घेणेबाबत जबाबदारी संबंधित जिल्हा परिषदेची राहिल.
- २५) सदर प्रशासकीय मान्यता देताना संबंधित कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांनी गावामध्ये समाविष्ट वाड्यांकरीता वाडीनिहाय तांत्रिक मान्यता दिली आहे व त्यास अनुसरून प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर गावाकरीता वाडी निहाय घेण्यात आलेल्या योजना Least cost Solutiuon असल्याबाबत दक्षता घेण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यकारी अभियंता यांची राहिल.

२. या योजनेवर होणारा खर्च मागणी क्र. वाय-०२, २२१५ पाणी पुरवठा व स्वच्छता, १०२ ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रम, जल जीवन मिशन कार्यक्रम (केंद्र हिस्सा) ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) (२२१५ ९७९१) (सर्वसाधारण केंद्र हिस्सा) (२२१५ ९०८८)(अनुसूचीत जाती केंद्र हिस्सा) (२२१५ ९८५३) (अनुसूचीत जमाती केंद्र हिस्सा), जल जीवन मिशन कार्यक्रम (राज्य हिस्सा) (२२१५ २०७१) (सर्वसाधारण राज्य हिस्सा) (२२१५ ९०९७) (अनुसूचित जाती राज्य हिस्सा) (२२१५ ९०६१) (अनुसूचीत जमाती राज्य हिस्सा) या लेखाशिर्षाखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्याखाली अंतिमतः खर्ची टाकण्यात यावा.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२१२२७१३२६१७२५२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रसाद स्वामी)

कक्ष अधिकारी , महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.अध्यक्ष, विधानसभा/मा.सभापती विधान परिषद/मा.विरोधी पक्षनेता विधानसभा/विधानपरिषद.
२. मा.मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. राज्यमंत्री, (पाणी पुरवठा व स्वच्छता) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखापरिक्षा व अनुज्ञेयता).
५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखापरिक्षा व अनुज्ञेयता).
६. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, मुंबई.
७. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई.
८. जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी
९. आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी.
११. मिशन संचालक, राज्य पाणी व स्वच्छता मिशन, सिडको भवन, बेलापूर
१२. मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, प्रादेशिक विभाग, कोकण विभाग
१३. कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी
१४. प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१५. मुख्य अभियंता तथा वि.का.अ., पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१६. पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग कार्यासन पापु ०४/ पापु १०
१७. निवडनस्ती पापु-१०, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई

शासन निर्णय क्रमांक : जजिमी- २०२३/प्र.क्र. ६७ /पापु-१०, दिनांक २४.०१.२०२३ सोबतचे सहपत्र
परिशिष्ट-१

अ.क्र.	योजनेचे नांव	DWSM बैठकीचा दिनांक	तांत्रिक मान्यता आदेश	योजनेचा दरडोई खर्च	योजनेची अंदाजपत्रकीय किंमत (रु.)
१	२	३	४	५	५
१	मौजे खानवली (चिंचवाडी करंबळेवाडी), ता.लांजा	१२.१२.२०२२	०२.०१.२०२३	१३४३५	१०२८८९६४
२	मौजे खानवली (गुरववाडी, चौकेकरवाडी), ता.लांजा	१२.१२.२०२२	०२.०१.२०२३	२३१७३	१८०१९७८७
३	मौजे खानवली (कोल्हेवाडी, बोरवाडी), ता.लांजा	१२.१२.२०२२	०२.०१.२०२३	१३२६२	१०५००६६९
४	मौजे खानवली (धनगरवाडी, बौध्दवाडी), ता.लांजा	१२.१२.२०२२	०२.०१.२०२३	१२७०९	३७७९१७४
५	मौजे विलवडे (गुरववाडी, कनसेवाडी, वाणीवाडी), ता.लांजा	१२.१२.२०२२	०२.०१.२०२३	१५९४४	१६२३६८८५
६	मौजे विलवडे (गवळीवाडी, बौध्दवाडी, सुतारवाडी), ता.लांजा	१२.१२.२०२२	०२.०१.२०२३	१२६६६	१०४३२११७

(प्रसाद स्वामी)
कक्ष अधिकारी , महाराष्ट्र शासन